

לירון תמיר - מועצת החלב, כלכלן
liron@is-d-b.co.il

ייצור ושיווק

סיכום ראשוני של השנה שחלפה בייצור, נותן ציון גבוה ליצרני החלב שידעו להתאים את הייצור לרמה שנתבקשה והורידו את היקפו ב-60 מיליון ליטר. השיווק שהתחיל מגומגם, העביר הילוך ונתן תוצאות יפות במחצית השנה השנייה. הייתה זו שנה של התאמה ויציבות והתחזית לשנה הקרובה היא של המשך הגידול בכמויות ובמחירים העולמיים

ליטרים בשנת 2008, מדובר בירידה של כ-60 מיליון ליטרים שהם 5%. הסיבה העיקרית לצמצום הייצור היא מדיניות התשלום לחלב המיוצר מעבר למכסה, מדיניות שהתחייבה בשל המלאים הגבוהים של חומרי גלם חלביים שהצטברו בשנת 2008. התכולה הממוצעת של רכיבי חלב (חלבון ושומן) בשנת 2009 דומה לזו שב-2008 (כ-3.7% שומן ו-3.3% חלבון).

בימים אלה אנו שוקדים על סיכומי שנת 2009. ברשימה זו נציג בקצרה סיכומים ראשוניים של נתוני הייצור והשיווק (הנתונים אינם סופיים). סקירה שנתית מפורטת יותר תהיה, כמובן, בשנתון מועצת החלב שיצא לאור במהלך החודשים הקרובים.

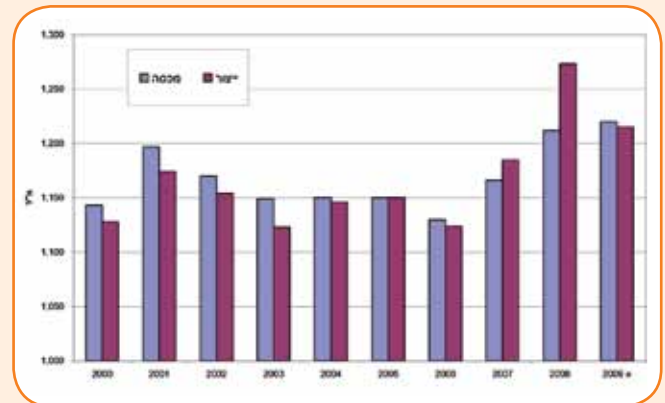
ייצור ומכסות

בשנת 2009 קלטו המחלבות 1,215 מיליון ליטרים לעומת 1,273 מיליון תרשים 1 - ייצור ומכסות

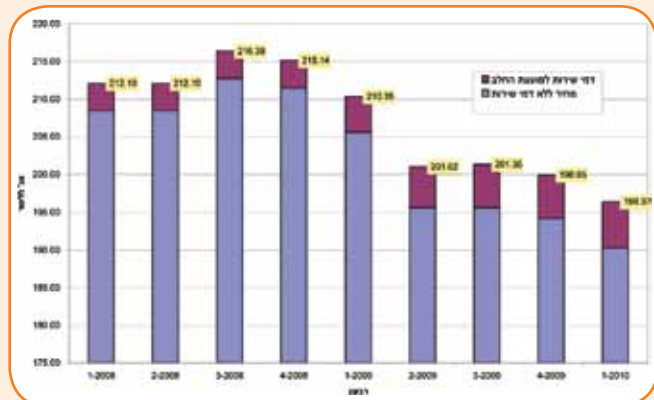
הסיבה העיקרית לצמצום הייצור היא מדיניות התשלום לחלב המיוצר מעבר למכסה, מדיניות שהתחייבה בשל המלאים הגבוהים של חומרי גלם חלביים שהצטברו בשנת 2008

מחיר המטרה

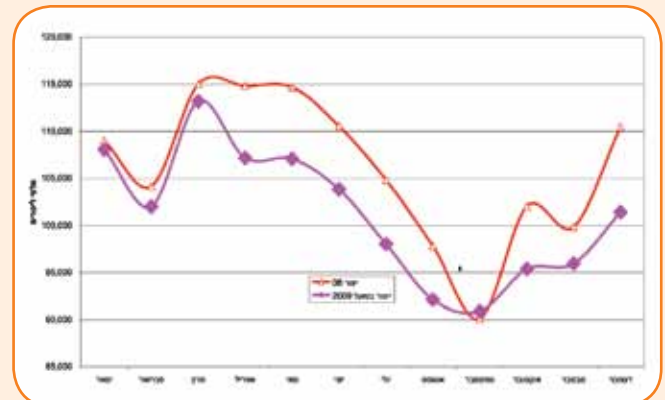
המחירים בתרשים זה הם באג' לליטר סטנדרטי בשער הרפת (ללא עלות ההובלה למחלבה). בראשון לינואר 2009 שונו הערכים לחישוב מחיר המטרה לחלבון ולשומן מ-3.228% ל-3.283% בחלבון, ומ-3.671% ל-3.702% בשומן. שינוי הערכים בוצע יחד עם החלת ממצאי סקר עלויות הייצור 2007.

תרשים 3 - מחיר המטרה לחלב בקר בשנת 2009

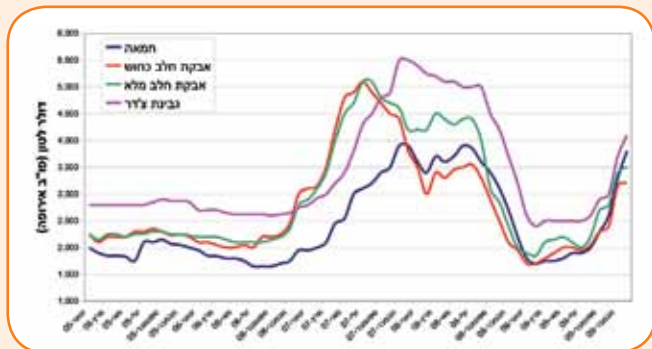
תרשים 2 - ייצור חלב בקר לפי חודשים (2008 ו-2009)

מ-2% ב-2008. ההאטה בצמיחה נובעת מהמיתון הכלכלי, שממנו סבל המשק הישראלי בשנת 2009. צמיחה של 1% נמוכה משיעור גידול האוכלוסייה ומבטאת למעשה ירידה בצריכה לנפש. לנתונים אלה נעיר כי עד חודש מאי 2009 לא נרשמה כלל צמיחה וכל הצמיחה מיוחסת למחצית השנייה של השנה. אם מגמה זו תמשך גם בשנת 2010 הרי שהצמיחה בשנת 2010 תהייה גבוהה מזו שנרשמה ב-2009.

מחירים עולמיים

תרשים 5 – מחירים עולמיים של מוצרי חלב סחירים

רק 6% מתפוקת החלב העולמית נסחרת בסחר העולמי (לא כולל הסחר בין החברות בקהילה האירופית). עיקר הסחר הוא של חומרי גלם חלביים: אבקות חלב, חמאה תעשייתית, חלבוני חלב ומי גבינה מרוכזים ושל גבינות קשות, כגון גבינת צ'דר.

בתרשים מתוארים המחירים העולמיים של אבקת חלב כחוש, אבקת חלב מלא, חמאה תעשייתית 82% שומן וגבינת צ'דר.

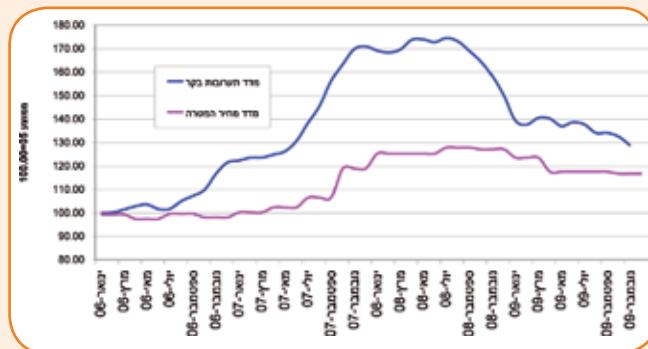
הסיבות העיקריות לעלייה התלולה במחירים העולמיים ב-2007 היו גידול בביקושים, ובעיקר בשווקים המתעוררים של דרום מזרח אסיה ובסין, וקשיים בהגדלת ההיצע בשל אירועים אקלימיים (שיטפונות, בצורת וכ"ר) באזורים רבים בעולם המאופיינים בייצור חלב. מאמצע 2008 אנו עדים לירידות תלולות במחירים; ירידות אלה מוסברות הן בשל הגדלת כושר הייצור העולמי והן, ובעיקר, בשל צמצום הביקושים כתגובה למחירים הגבוהים וכמובן, ניכרת גם השפעת המשבר הפיננסי הגלובלי. ברבעון האחרון של 2009 חלה התאוששות במחירים וקיימות הערכות שונות ביחס להתפתחות המחירים בעתיד; רוב האנליסטים חוזים, שגם לאחר שיתאושש והמחירים ישובו לעלות, צפוי ענף החלב לפעול בסביבה של תנודתיות גדולה במחירים. מהמחירים העולמיים הנמוכים נגזר הפדיון השולי מפינוי עודפי חלב, בשנת 2009 פדיון זה היה נמוך מאד וצפוי כי יעלה ב-2010. ■

בינואר 2011 יוחלו ממצאי סקר עלויות ייצור 2009. סקר 2007 הראה על התייעלות של 1.5% ביחס לסקר 2005, 1.2% מההתייעלות מיוחסים לעלייה בתכולת הרכיבים.

במהלך 2009 ירד מחיר המטרה ב-7% (דצמבר 2009 לעומת דצמבר 2008). המחיר הממוצע בשנת 2009 היה 203.17 אג' לליטר, לעומת 213.93 ב-2008 - ירידה ממוצעת של 5%.

הירידה במחיר המטרה נובעת, בעיקר, מהירידות במחירים העולמיים של גרעינים המשמשים להזנת בקר, ירידות שבאו לידי ביטוי במדד תערובות בקר שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה- מדד שבו משתמשים בנוסחת עדכון מחיר המטרה. הירידה באה לאחר העלויות החדות שהחלו באמצע 2007 ונמשכו עד לאמצע 2008.

תרשים 4 – התפתחות מחיר המטרה ומחירי התערובות להזנת בקר

ברבעון האחרון של 2009 חלה התאוששות במחירים וקיימות הערכות שונות ביחס להתפתחות המחירים בעתיד; רוב האנליסטים חוזים, שגם לאחר שיתאושש והמחירים ישובו לעלות, צפוי ענף החלב לפעול בסביבה של תנודתיות גדולה במחירים

נתוני שיווק (חלקיים)

מצורף לוח המפרט את נתוני השיווק של מוצרים מחלב בקר לפי קבוצות מוצר. הנתונים לשנת 2009 הם אומדן ע"ס נתונים לא סופיים. חישוב שווה ערך חלב מתבסס על מקדמי ייצור מקובלים בענף. מספר זה אינו מייצג בהכרח את הביקוש בפועל לחלב גולמי בשוק המקומי, אלא בא כדי לתת מנחה משותף למגמות השיווק בין הקבוצות השונות. בשנת 2009 נרשמה צמיחה של 1% בלבד, לעומת צמיחה של למעלה

ש"ע חלב גולמי (א"ל)	חמאה שולחנית (טון)	גבינות קשות ומותכות (טון)	גבינות לבנות (טון)	תוצרת ניגרת ומעדנים (א"ל)	חלב שתייה ומשקאות (א"ל)	
1,131,212	5,713	22,813	80,703	146,820	370,266	2004
1,160,017	5,817	23,528	82,359	151,766	378,957	2005
1,236,768	6,217	25,210	87,330	164,363	402,276	2006
1,259,650	6,175	26,473	88,177	166,610	405,928	2007
1,288,078	5,431	27,547	91,526	170,367	405,736	2008
1,300,472	5,528	28,047	92,143	171,131	409,151	אומדן 2009
1.0%	1.8%	1.8%	0.7%	0.4%	0.85%	מגמה 09-08